

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2604/10
06.10.2010. године
Б Е О Г Р А Д

ПАР-6 ОДБАЧАЈ ТУЖБЕ - ПОВЛАЧЕЊЕ ТУЖБЕ
накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне патње услед смрти

У И М Е Н А Р О Д А

Апелациони суд у Београду, у већу састављеном од судија Споменке Зарић, председника већа, Меланије Сантовац и Милице Аксентијевић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, чији је заједнички пуномоћник АБ адвокат, против тужене Компаније "ББ", "ББ1", ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужилаца и туженог изјављеним против пресуде Општинског суда у Великој Плани П 118/06 од 11.06.2008.године, у седници одржаној 23.11.2010.године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Општинског суда у Великој Плани П 118/06 од 11.06.2008.године у ставовима првом, четвртном и петом изреке, а жалбе тужилаца и тужене се у наведеном делу ОДБИЈАЈУ.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Општинског суда у Великој Плани П.118/06 од 11.06.2008.године у ставу другом изреке тако што се обавезује тужена да, поред досуђених износа на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне патње услед смрти пок. мал. ММ, исплати тужиљи ББ још износ од 170.000,00 динара и тужиоцу АА износ од 170.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 11.06.2008.године, до исплате, док се у преосталом делу тужбени захтев тужилаца ББ и АА одбија као неоснован.

УКИДА СЕ решење о одбачају дела тужбе тужиља ВВ, Јелене ГГ и ДД садржано у ставу трећем изреке пресуде Општинског суда у Великој Плани П.118/06 од 11.06.2008.године и решење о трошковима поступка садржано у ставу шестом изреке пресуде Општинског суда у Великој Плани П.118/06 од 11.06.2008.године и предмет враћа Основном суду у Великој Плани на понован поступак.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Великој Плани П.118/06 од

11.06.2008. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне патње услед смрти пок.мал.ММ исплати тужиоцима и то: ББ износ од 680.000,00 динара, АА износ од 340.000,00 динара, ДД износ од 100.000,00 динара, ВВ износ од 100.000,00 динара и ГГ износ од 100.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 11.06.2008.године до исплате, у року од 15 дана. Ставом другим изреке одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца преко износа досуђеног у ставу првом изреке пресуде до траженог износа од 1.800.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за ББ и до траженог износа од 750.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете за АА, са законском затезном каматом почев од 11.06.2008.године до исплате. Ставом трећим изреке одбачена је као пресуђена ствар тужба тужила ДД, ВВ и ГГ у делу преко досуђеног износа ставом првим изреке пресуде до траженог износа од 300.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.06.2008.године, до исплате. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцима АА и ББ као солидарним повериоцима на име накнаде материјалне штете и то на име трошкова сахране исплати износ од 68.983,00 динара и трошкова постављања надгробног споменика износ од 85.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 22.11.2007.године, до исплате, у року од 15 дана. Ставом петим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца АА и ББ преко досуђеног износа ставом четвртим изреке пресуде до траженог износа од 81.156,00 динара на име трошкова сахране, износ од 100.000,00 динара на име трошкова постављања надгробног споменика, све са законском затезном каматом почев од 22.11.2007.године до исплате. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиоцима АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД на име трошкова поступка солидарно исплати износ од 942.000,00 динара, у року од 15 дана.

Тужиоци су против наведене првостепене пресуде изјавили жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, којом тужиоци АА и ББ побијају првостепену пресуду у делу којим је одбијен тужбени захтев (став други и пети изреке), а тужиле ВВ, ГГ и ДД у делу којим је одбачена тужба (став трећи изреке).

Тужена је против наведене првостепене пресуде у делу којим је усвојен тужбени захтев (став први и четврти изреке) као и у делу одлуке о трошковима поступка (став шести изреке) такође изјавила жалбу из свих законом предвиђених разлога.

Апелациони суд у Београду је испитао побијану пресуду у границама овлашћења из члана 372. Закона о парничном поступку и оценио да је жалба тужилаца делимично основана, а да жалба тужене није основана.

У проведеном поступку нису учињене битне одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 1, 2, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које повреде другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, 19.12.1986.године догодила се саобраћајна незгода у Великој Плани тако што је на сада пок. ММ (кћерка тужилаца АА и ББ, а сестра тужила ВВ, ГГ и ДД), док се налазила на пешачком прелазу, возилом које је било осигурано код туженог по полиси

осигурања која је важила за период од 26.11.1976.године до 26.11.1987.године налетео ЂЂ, који је правноснажном пресудом Општинског суда у Великој Плани К 40/92 од 23.02.1993.године оглашен кривим за кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 201. став 4. у вези са чланом 195. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, која пресуда је преиначена у погледу изречене кривичне санкције пресудом Окружног суда у Смедереву Гж.362/93 од 10.12.1993.године. У тренутку саобраћајне незгоде сада пок.ММ имала је девет година, тужилац АА 38 година, ББ 36 година, тужиља ДД 13 година, ВВ 3 године и ГГ 10 година. Неколико дана после саобраћајне незгоде мал.ММ је преминула. Саобраћајна незгода се догодила на обележеном пешачком прелазу у условима смањене видљивости и влажног коловоза и мал.ММ је као пешак контактирана предњим десним делом возила и то поклопцем мотора у висини десног фара. Уколико је сада пок.мал.ММ (која се у тренутку незгоде налазила на пешачком прелазу заједно са још неколико својих другова) прелазила улицу нормалним ходом, возач је имао техничке могућности да заустави возило, а уколико је улицу прелазила претрчавајући коловоз, онда такве могућности није било. У конкретном случају није могуће са потпуном сигурношћу утврдити да ли је мал.ММ улици прелазила нормалним ходом или трчећи. Према налазу и мишљењу вештака саобраћајне струке основни пропуст у саобраћају је начинио возач путничког моторног возила, јер се својим возилом приближавао обележеном пешачком прелазу и није довољно обратио пажњу на пешаке који су се налазили на коловозу. Такође, постоји и пропуст сада пок.ММ, јер је иста неопрезно прелазила коловоз, а да се претходно није уверила да такву радњу може безбедно да изврши. Возач путничког моторног возила је допринео настанку саобраћајне незгоде са 85%, а мал.ММ је допринела саобраћајној незгоди са 15%. Сума осигурања за штету проузроковану моторним возилом у периоду од 15.08.1986.године до 19.08.1988.године је износила 30.000.000,00 тада важећих динара. У време настанка штетног догађаја, тужиљи ББ би припадала правична накнада нематеријалне штете због душевних болова услед губитка детета у висини од 1.000.000,00 тада важећих динара, а тужиоцу АА износ од 700.000,00 тада важећих динара, док би тужилцама ГГ и ДД припадао износ од по 400.000,00 тада важећих динара, а тужиљи ВВ износ 280.000,00 тада важећих динара. Трошкови сахране на дан 26.12.1986.године износили би 443.331,00 тада важећих динара, а постављање надгробног споменика коштало би 600.000,00 тада важећих динара. Имајући у виду наведене новчане износе укупна материјалне и нематеријална штета на дан штетног догађаја не прелази наведени износ суме осигурања. Према налазу и мишљењу вештака медицинске струке после смрти вољене особе јавља се емоционални поремећај у виду туге и жалости код најближих чланова њене породице. Притом је бол мајке за изгубљеним дететом најјачи и најпостојанији душевни бол. Код тужиље АА реакција жалости се преко стања жалости претворила у психотичну реактивну депресију. Тужилац ББ је такође претрпео душевне патње због губитка детета. Тужиља ДД је у тренутку штетног догађаја је била стара 13 година, а тужиља ГГ 10 година и обе су имале изграђену комуникацију са сестром ММ, која је у тренутку њене смрти прекинута. Смрт сестре је код њих изазвала узнемиреност, стрепњу, осећај несигурности, размишљање о животу и смрти, због чега су трпеле душевне болове. Тужиља ВВ, без обзира што је у тренутку саобраћајне незгоде имала три године, доживела је психичке патње као последицу смрти своје сестре, које се састоје у повлачењу из игре, са наглашеним променама расположења, појавом страхова, раздражљивости и повећаним везивањем за остале чланове породице. Према налазу и мишљењу вештака економско

финансијске струке трошкови сахране на дан вештачења износе 81.156,00 динара, а трошкови надгробног споменика на дан вештачења износе 100.000,00 динара, с обзиром да се ради о смрти детета старог девет година, а све имајући у виду месне обичаје . Тужба у овој парници је поднета 18.07.2002.године. За кривично дело за које је возач ЋЋ оглашен кривим одређена је казна затвора од 1 до 8 година, па је у конкретном случају рок застарелости кривичног гоњења за ово кривично дело 10 година.

Полазећи од овако правилно и потпуно утврђеног стања, првостепени суд је правилно применио материјално право када је делимично усвојио тужбени захтев тужилаца како је то наведено у ставу првом и четвртном изреке побијане пресуде. Правилно су примењене одредбе члана 940. и 941, као и одредбе члана 200. и 193. Закона о облигационим односима, када је закључено да тужени као осигуравач одговара за штету насталу осигураним случајем, коју су претрпели тужиоци као оштећена лица и то за нематеријалну штету коју трпе услед душевних болова због смрти сада пок.мал.ММ, а такође и материјалну штету у вези уобичајених трошкова сахране. Правилно је првостепени суд применио и одредбу члана 192. правилно налазећи да у конкретном случају постоји подељена одговорност за насталу штету, с обзиром да је возач путничког моторног возила допринео настанку саобраћајне незгоде са 85%, а да је саобраћајној незгоди допринела ММ са 15%. Такође, правилно су и примењене одредбе члана 377. у вези члана 380. став 5. и члана 392. став 1. Закона о облигационим односима, приликом оцене приговора застарелости потраживања накнаде штете. Наиме, правилан је закључак првостепеног суда да застаревање потраживања накнаде штете које је прекинуто вођењем кривичног поступка поново почиње да тече од дана правноснажности пресуде којом је штетник оглашен кривим за догађај из кога је штета проистекла.

Неосновано тужиоци у својој жалби оспоравају утврђење првостепеног суда у вези одговорности сада пок.ММ за настанак штете, сматрајући да је за штету одговоран само возач моторног возила и да не постоји допринос сада пок.ММ настанку саобраћајне незгоде. Наиме, првостепени суд је правилном оценом изведеног доказа – налаза и мишљења судског вештака саобраћајне струке утврдио да у конкретном случају постоји допринос сада пок. мал.ММ саобраћајној незгоди, јер је као пешак неопрезно прелазила коловоз, а да се претходно није уверила да такву радњу може безбедно да изврши, па је правилно првостепени суд закључио да је сада пок.ММ допринела настанку саобраћајне незгоде са 15%.

Неосновано тужена у жалби сматра да је у конкретном случају требало применити рокове застарелости прописане одредбама члана 376. Закона о облигационим односима. Наиме, под појмом одговорно лице из члана 376. подразумева се како учинилац кривичног дела, тако и лице које одговара за штету која је учињена кривичним делом када сам није учинилац тог дела, а одредбом члана 380. став 5. Закона о облигационим односима предвиђено је да непосредан захтев трећег оштећеног лица према осигуравачу застарева за исто време за које застарева његов захтев према осигуранику одговорном за штету.

Жалбени наводи тужене о погрешној примени материјалног права у погледу истакнутог приговора застарелости с обзиром на одредбе члана 390. Закона о облигационим односима, такође, нису основани. У конкретном случају

штетник је правноснажно осуђен за кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 201. став 4. у вези члана 195. став 3. у вези става 1. КЗ РС, за које је дело према тада важећем прописима била одређена казна затвора од 1-8 година, те је рок застарелости кривичног гоњења за наведено дело 10 година од извршења кривичног дела. Застаревање потраживања накнаде штете које је прекинуто вођењем кривичног поступка, поново почиње да тече од дана правноснажности пресуде, којом је штетник оглашен кривим за догађај из кога је штета проистекла, без обзира да ли је у кривичном поступку био истакнут имовинско правни захтев, сагласно одредби члана 392. став 3. Закона о облигационим односима. Рок застарелости из члана 377. став 1. истог Закона је почео да тече од дана када је кривично дело учињено, те је прекинут покретањем кривичног поступка (оптужница је поднета 17.07.1987.године) и поново је почео да тече од дана правноснажности пресуде којом је штетник оглашен кривим за догађај из кога је штета проистекла, како је то правилно закључио првостепени суд.

Такође, неосновани су жалбени наводи тужене који се односе на приговор лимита осигурања. Наиме, правилно је првостепени суд овај приговор ценио на основу чињеница о висини штете на дан штетног догађаја (које је у односу на материјалну штету утврдио на основу налаза и мишљења судског вештака економске струке, а у односу на нематеријалну штету правилном применом члана 224. ЗПП) и висини осигуране суме. Разлоге и правни закључак првостепеног суда у погледу овог приговора тужене у свему прихвата другостепени суд.

Међутим, основано тужиоци у жалби указују да је у првостепеној пресуди погрешно примењено материјално право у вези досуђене висине накнаде нематеријалне штете тужиоцима АА и ББ за претрпљене душевне болове због смрти њихове кћерке мал.ММ. Приликом одмеравања нематеријалне штете за душевне болове због смрти неког лица морају се ценити све околности случаја, значај повређеног добра, као и да се накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Имајући у виду околности конкретног случаја, те циљ и сврху досуђивања накнаде, овај суд налази да тужиљи ББ припада правична новчана накнада за претрпљене душевне болове у висини од 1.000.000,00 динара, а да тужиоцу АА припада правична новчана накнада у висини од 600.000,00 динара. Имајући у виду проценат одговорности сада пок. ММ за настанак штете, овај суд је првостепену пресуду у ставу другом изреке преиначио тако што је обавезао тужену да тужиоцима ББ и АА поред досуђених износа у ставу првом изреке првостепене пресуде на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне патње услед смрти пок. мал. ММ исплати тужиљи ББ још износ од 170.000,00 динара и тужиоцу АА износ од 170.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 11.06.2008.године.

Такође, основано тужиље ДД, ГГ и ВВ жалбом побијају првостепену пресуду у делу става трећег изреке којим је одбачена тужба ових тужиља у делу преко досуђеног износа ставом првим изреке пресуде до траженог износа до 300.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом. Наиме, према стању у предмету, пресудом Општинског суда у Великој Плани П.482/2 од 06.06.2003.године, у ставу другом изреке одбијен је захтев наведених тужиља преко износа од 100.000,00 динара, а пресудом истог суда

П.164/04 од 21.12.2004.године у ставу четвртом изреке одбачена је тужба ових тужила у делу преко износа досуђених ставом другим изреке – по 100.000,00 динара до траженог износа од 300.000,00 динара са каматом од дана пресуђења до исплате. У наставку поступка наведене тужиле су 17.03.2008. године определиле тужбени захтев тако што су на име накнаде нематеријалне штете потраживале износ од 300.000,00 динара и првостепени суд је с обзиром да се тужена упустила у расправљање по овако повишеном тужбеном захтеву за накнаду нематеријалне штете био дужан да мериторно одлучи о овако постављеном тужбеном захтеву. Првостепени суд је решењем садржаним у ставу трећем изреке побијане пресуде одбацио тужбу ових тужила у делу преко досуђеног износа ставом првим изреке првостепене пресуде до траженог износа од 300.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом, као пресуђену ствар. Међутим, по налажењу другостепеног суда у ситуацији када је у ранијем поступку део тужбеног захтева тужила за накнаду нематеријалне штете правноснажно одбијен, па тужиле у наставку поступка (који се води након укидања пресуде по жалби тужене изјављене против усвајајућег дела тужбеног захтева) повећају захтев за накнаду нематеријалне штете, не може се сматрати да је о том делу захтева већ правноснажно пресуђено, те се из тог разлога тужба не може ни одбацивати због пресуђене ствари. Из наведених разлога овај суд је укинуо побијано решење о одбачају дела тужбе и предмет вратио првостепеном суду на понован поступак у вези тог дела тужбеног захтева.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу шестом изреке првостепене пресуде, јер ова одлука зависи од коначног исхода спора.

На основу изложеног, применом одредбе члана 375, 376 став 1, 380. тачка 4, члана 387. тачка 3. и члана 388. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци ове пресуде.

Председник већа-судија
Споменка Зарић, ср.

МШ

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Светлана Антић